

Uitgewerkt voorbeeld Onderzoekskompetentie voor studierichting Sportbegeleiding (dubbele finaliteit)

In de studierichting Sportbegeleiding werk je aan de onderzoekskompetentie vanuit specifieke leerinhouden uit het leerplan.

Specifieke inhouden waar dit doel aan bod kan komen: anatomisch, fysiologisch of biomechanisch functioneren, trainingsprincipes, voeding, psychologie, agogisch handelen binnen een sport- en spelcontext.

Dit voorbeeld is gekoppeld aan het onderdeel psychologie van sport en (ped)agogisch handelen (eventueel in combinatie met wetenschappen).

In dit voorbeeld wordt het doorlopen van de onderzoekscyclus gekoppeld aan volgend leerplandoel.

LPD 33 LPD De leerlingen lichten individuele en omgevingsstrategieën toe om het gezondheidsgedrag van individuen en doelgroepen te bevorderen met aandacht voor determinanten van gezondheidsgedrag.

Je kan preventieacties in de eigen school of gemeente, actuele campagnes of items uit de actualiteit aangrijpen om leerlingen te stimuleren tot onderzoeken.

1 Oriëntatie

- Je kan de leerlingen vanuit een brainstormoefening of vanuit (aangereikte) bronnen (beeldmateriaal, onderzoeksresultaten, artikels, projectmateriaal ...) een (deel)thema laten verkennen.
- Je kan de leerlingen laten bepalen of ze het thema gezondheidsgedrag willen onderzoeken vanuit een focus op factoren die het gezondheidsgedrag beïnvloeden (determinanten) of preventie (strategieën). Willen ze zich richten op een bepaalde doelgroep (jongeren, volwassenen ...)? Willen ze zich richten op een bepaald deelthema (bv. beweging, voeding, voldoende drinken, ...)?
- Je kan de leerlingen laten reflecteren over het eigen gezondheidsgedrag.
- Je kan reflecteren over mogelijkheden (methoden) om een antwoord op een onderzoeksvraag te vinden, bv. hoe kan je het effect van de actie of de preventiecampagne op het gezondheidsgedrag van een doelgroep meten? Hoe kan je zicht krijgen op mogelijke factoren die het gezondheidsgedrag bepalen?
- Je kan de leerlingen hypothesen laten formuleren: bv. door mijn mediagebruik beweeg ik minder, het aanbod van waterkraantjes op school beïnvloedt de hoeveelheid water dat ik drink; ...

2 Probleem(stelling) of onderzoeksvraag

- Voorbeelden van onderzoeksvragen:
 - Hoe kan een actie of preventiecampagne over meer actieve verplaatsingen bijdragen aan het bevorderen van het gezondheidsgedrag van de doelgroep? Zijn er persoonlijke of omgevingsfactoren die het effect bepalen of bevorderen? Welke strategieën dragen hiertoe bij ...?
 - Welke strategieën zijn effectief om meer leerlingen met de fiets naar school te laten komen?

- Welke strategieën zijn effectief om leerlingen aan te zetten tot actieve speeltijden?
- ...
- Je kan de leerlingen zelf een onderzoeksvraag of deelvragen bij een aangereikte onderzoeksvraag laten formuleren. Het is zinvol om klassikaal te reflecteren over de geformuleerde vragen: is de vraag afgebakend, eenduidig ... ?

3. Onderzoeksmethodes

- Je kan leerlingen verschillende onderzoeksmethoden laten verkennen in functie van de onderzoeksvraag, bv. literatuuronderzoek, werken met een vragenlijst of enquête, interview, observaties, ...
- Kritisch reflecteren over verschillende onderzoeksmethoden helpt leerlingen om inzicht te verwerven in het onderscheid tussen kwalitatief en kwantitatief onderzoek, de verschillende onderzoeksmethoden en de te verwachten resultaten (volledig, bruikbaar betrouwbaar, objectief of eerder subjectief ...), de wijze waarop je de gegevens of data van een interview, praktijkonderzoek ... verwerkt.
- Je laat de leerlingen een onderzoeksmethode kiezen in functie van hun onderzoeksvraag, bv.
 - het voorleggen van een vragenlijst aan een aantal leden van een doelgroep voor en na een preventieactie (bv. hun huidige manier van verplaatsen naar school, hun beweeggedrag tijdens de speeltijd, hun keuze voor dranken, de invloed van vrienden op hun keuzes ...)
 - een observatie van doelgroep tijdens de speeltijd;
 - een interview met een organisator van een bepaalde sensibiliseringsacties;
 - een literatuuronderzoek
 - ...

4 Gegevensverzameling, analyse en conclusie

- Je kan met de leerlingen in gesprek gaan en aandachtspunten formuleren voor het verzamelen van de gegevens en het opstellen van een onderzoeksplan: hoe pak je het onderzoek aan en verwerk je later de gegevens of data? Wat heb je nodig? Heb je respect voor privacy van deelnemers en vraag je toestemming? Welke stappen zet je? Afspraken m.b.t. timing? Hoe rapporteer je over de voortgang van je onderzoek? In welke vorm wil je de onderzoeksresultaten voorstellen?
- De leerlingen verzamelen de data, verwerken de verzamelde data en analyseren de gegevens op basis van de onderzoeksvraag. Je geeft hen tijdig de kans om hun onderzoeksmethode bij te sturen indien ze merken dat de gekozen onderzoeksmethode onvoldoende gegevens oplevert.
- Je kan de leerlingen tussentijdse conclusies laten trekken die ze aan elkaar voorleggen en vergelijken dit met een gelijkaardig onderzoek. Op basis van peerevaluatie kunnen ze hun onderzoek bijsturen (bv. verder onderzoek nodig, extra deelvragen, verduidelijking ...).
- Je kan samen met de leerlingen kritisch reflecteren over de resultaten vanuit verschillende onderzoeksmethoden:
 - zinvolle gegevens, soort gegevens (kwantitatief – kwalitatief), betrouwbaar – minder betrouwbaar ...
 - Welke antwoorden vinden we op de onderzoeksvragen? Wat hebben we geleerd?

Fase 5: Rapportering

De leerlingen formuleren mondeling of schriftelijk een antwoord op hun onderzoeksvraag.

Je kan de leerlingen laten rapporteren over het proces: hindernissen, bijsturingen, succeservaringen, aandachtspunten voor een volgend onderzoek ...